

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Η μουσική εξημερώνει

Μουσικήν πᾶσι μεν ἀνθρώποις ὄφελος ἀσκεῖν, Ἀρκασι δε ἀναγκαῖον. Παρά μόνους γὰρ Ἀρκάσι πρῶτον μεν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ᾄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμους τοὺς ὕμνους καὶ παιᾶνας, οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πάτρια τοὺς ἐπιχωρίους ἥρωας καὶ θεοὺς ὕμνοῦσιν· μετὰ δε ταῦτα πολλῇ φιλοτιμίᾳ χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς ἀὐληταῖς ἐν τοῖς θεάτροις.

Καὶ τῶν μεν ἄλλων μαθημάτων ἀρνηθῆναί τι μὴ γινώσκειν οὐδὲν αἰσχρὸν ἡγοῦνται τὴν γε μὴν ᾠδὴν οὐτ' ἀρνηθῆναι δύνανται δια τὸ κατ' ἀνάγκην πάντας μανθάνειν, οὐθ' ὁμολογοῦντες ἀποτρίβεσθαι δια τὸ τῶν αἰσχροῶν παρ' αὐτοῖς νομίζεσθαι τοῦτο. Ταῦτά τέ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλαι παρεισαγαγεῖν οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν, ἀλλὰ θεωροῦντες μεν τὴν τῶν ἠθῶν αὐστηρίαν, ἣτις αὐτοῖς παρέπεται δια τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα καὶ στυγνότητα τὴν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τόποις ὑπάρχουσαν.

Πολύβιος, *Ἱστορίαι* 4.20.4-21.1

B. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Μουσικήν πᾶσι.... ἐν τοῖς θεάτροις»
2. «θεωροῦντες μεν τὴν τῶν ἠθῶν αὐστηρίαν, ἣτις αὐτοῖς παρέπεται δια τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα καὶ στυγνότητα τὴν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τόποις ὑπάρχουσαν.» Ποια εἶναι ἡ κύρια γνώμη του Πολύβιου για τὴ μουσική στο τμήμα αὐτό του κειμένου;
3. *παῖδες, ἥρωας, θεοὺς*: να γραφούν οἱ πλάγιες πτώσεις καὶ τῶν δύο ἀριθμῶν.
4. *μανθάνειν*:
 - α. να γίνει γραμματικὴ ἀναγνώριση τοῦ παραπάνω τύπου.
 - β. να γίνει ἐγκλιτικὴ ἀντικατάσταση στο β' ἐνικό καὶ στο γ' πληθυντικὸ τοῦ ἀορίστου β.

5. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: *άνθρωποις, μόνοις, ἄδειν, ἥρωας*.
6. Να γράψετε από δύο ομόρριζες λέξεις: *ἡγούνται, μανθάνειν, περιέχοντος*.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Είναι, βέβαια, ωφέλιμο για όλους τους ανθρώπους να καταγίνονται με τη μουσική, για τους Αρκάδες όμως είναι και αναγκαίο. Γιατί μόνο στους Αρκάδες τα παιδιά τους σε πρώτη, βέβαια, φάση συνηθίζουν από τη νηπιακή τους ηλικία να τραγουδούν σύμφωνα με τους μουσικούς ρυθμούς τους ύμνους και τους παιάνες, με τους οποίους κάθε λαός εξυμνεί τους τοπικούς ήρωες και τους θεούς κατά τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα· και κατόπιν παίρνουν μέρος σε κυκλικό χορό και ψάλλουν άσματα με μεγάλο συναγωνισμό κάθε χρόνο στα θέατρα με τη συνοδεία των αυλητών του Διονύσου.
2. Στο τμήμα αυτό του κειμένου ο Πολύβιος πιστεύει ότι η μουσική ξεκουράζει τον άνθρωπο από την καθημερινή σκληρή εργασία, ενώ το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει το χαρακτήρα του. Στην ορεινή και ψυχρή Αρκαδία, όπου οι άνθρωποι αγωνίζονται σκληρά για να εξασφαλίσουν τα αναγκαία για την ζωή τους, η μουσική συντελεί στην εξημέρωση των ηθών, στην καλλιέργεια του πνεύματος και της ψυχής και στον εξευγενισμό του χαρακτήρα τους.

3. -παιδός, παιδί, παῖδα / παίδων, παῖσι, παῖδας
 - ἥρωος, ἥρωι, ἥρωα / ἥρώων, ἥρωσι, ἥρωας
 - θεοῦ, θεῶ, θεόν/ θεῶν, θεοῖς, θεούς

4. α. απαρέμφατο ενεστώτα, ενεργητικής φωνής του ρήματος μανθάνω.
 β.

	β' ενικό	γ' πληθυντικό
Οριστική	ἔμαθες	ἔμαθον
Υποτακτική	μάθης	μάθωσιν
Ευκτική	μάθοις	μάθοιεν
Προστακτική	μάθε	μαθόντων/ετωσαν

5. *άνθρωποις*: δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση 'ὄφελος ἀσκεῖν'.
μόνοις: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο 'Ἀρκάσι'.
ἄδειν: τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του 'ἐθίζονται'.
ἥρωας: αντικείμενο στο ρήμα 'ὑμνοῦσι'.
6. *ἡγούνται*: ηγεμόνας, ηγούμενος
μανθάνειν: μαθητής, μάθημα
περιέχοντος: περιεχόμενο, περιεκτικότητα

2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι νόμοι επισκέπτονται τον Σωκράτη στη φυλακή

Εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθέδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τό κοινόν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· εἶπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν τῷ νῶ ἔχεις ποιεῖν; Ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ ᾧ ἐπιχειρεῖς διανοῆ τούς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ σύμπασαν τὴν πόλιν τό σόν μέρος; Ἡ δοκεῖ σοι οἶόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ ἂν αἱ γενόμεναι δίκαι μηδὲν ἰσχύωσιν ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνωνται καὶ διαφθείρωνται; Τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; Πολλὰ γάρ ἂν τις ἔχοι ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου ὅς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. Ἡ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς ὅτι «Ἡδίκη γάρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινεν;» Ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

Πλάτων, Κρίτων 50 a-c

B. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε στην ν.ε. το τμήμα: «Εἰ μέλλουσιν ... τό σόν μέρος;»
2. Τι απέδειξε ο Σωκράτης με την ἀρνήσή του να δραπετεύσει ἀπὸ τὴν φυλακή;
3. α. πόλεως, ἔργῳ: να κλιθούν στις πλάγιες πτώσεις και των δύο αριθμῶν.
β. γενόμεναι, εἶπεῖν:
- να γίνει γραμματική αναγνώριση των παραπάνω τύπων.
- να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στο γ' ενικό και γ' πληθυντικό του αορίστου β.
γ. δικασθείσας, προστάττει:
- να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στο γ' ενικό και γ' πληθυντικό παθητικού μέλλοντα και παθητικού αορίστου.
4. Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσῶν προτάσεων και στη συνέχεια να αναφέρετε τὴν συντακτικὴ τους λειτουργία.
α. Γινώσκω τοῦτο, ὅτι τόλμη δικαίη καὶ θεός συλλαμβάνει.
β. Ὁ Δερκυλίδας ἔτυχεν ἐν Ἀβύδῳ ὦν, ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο.
γ. Παρακαλεῖς ἰατρούς, ὅπως μὴ ἀποθάνεις.
δ. Οὐ μέ πείσεις, οὐδ' ἦν πείσης.

5. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι εξής λέξεις του κειμένου: *μοι, ήμᾶς, γενόμεναι, τήν δίκην.*
6. *κρίνω:* να γράψετε 3 ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής και στη συνέχεια να κάνετε προτάσεις.